

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

39. An votum, seu iuramentum de non procurando, seu acceptando
Episcopatum, vel non esse Senatorem, Iudicem, Præsidem, &c. sit
validum? Idem dicendum est de aliis Prælatoris, & officiis, sive ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

solùm voluntatis Pontificis reseruantis interpretatione; ergo & multò longè probabilius erit, quòd in præfatis casibus nequeant Religiosi in dicto voto absolute castitatis dispensare. Patet consequentia, quia Religiosi solùm possunt dispensare cum Sæcularibus in votis omnibus, in quibus iure ordinario potest Episcopus. Ergo, &c. quicquid contrà me dixit Pasqualigus. Sed opinio, quam ego docui, est communis.

RESOL. XXXIX.

An votum, seu iuramentum de non procurando, seu acceptando Episcopatum, vel non esse Senatorem, Iudicem, Presidem, &c. sit validum?
Idem dicendum est de aliis Prælatibus, & Officiis sine secularibus, siue regularibus. Ex part. 6. tractat. 7. & Misc. 2. Res. 27.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Azorius tom. 1. lib. 1. cap. 5. quæst. 1. Gloss. in cap. unic. verb. sacrosanctis, dist. 85. Roman. singul. 507. Angel. verb. iuramentum 5. n. 3. Nauarr. in Manual. cap. 12. num. 16. Barbol. in l. alia §. eleganter, n. 28. ff. solut. matrim. & Syluest. verb. iuramentum 4. n. 1. Probat hæc opinio, quia, qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Ergo illius susceptio bona est; ergo illius peritio bona esse non potest. Et confirmo. Episcopatus status est perfectionis; ergo nequis te obligare ad illum non assumendum: quia esset obligatus viam perfectionis præcludere, & statum Ecclesiæ perfectissimum fugere: & fortè ea de causâ Gregorius magnus cap. unic. 85. dist. mandat inquiri de quodam Archidiacono Florentino, qui ad Episcopatum fuerat electus, an iurandum præbuerit nunquam se ad Episcopatum accedere. Non autem eam inquisitionem facere præcipere: si tale iuramentum, seu votum honestum esset. Ergo dicendum est tale votum non valere.

2. Verùm affirmatiuæ sententiæ omninò adhaerendum esse puto quam tenet Suarez de Religione tom. 2. lib. 2. de iurament. cap. 13. n. 13. & lib. 2. de voto, cap. 1. 1. num. 10. & 11. Layman lib. 4. tract. 4. de voto, cap. 2. n. 14. in fine. Trullench in Decalogum tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 5. num. 19. Caltrus Palus tom. 3. tract. 15. disp. 1. punct. 8. §. 5. num. 7. Sanchez in summa tom. 1. lib. 4. cap. 8. n. 37. Molfesius in summa tom. 1. tract. 11. c. 15. n. 38. & alij communiter. Et ratio est, quia non procurare, nec acceptare Episcopatum, quantum est ex parte sua spectat ad humilitatem, qua se tanto munere indignum quispam putat, ac honores, diuitiæque refugit. Atque ita videmus multos sanctos, vt Diuum Augustinum, Diuum Ambrosium, Diuum Gregorium (vt ex eorum vita constat) totis viribus resistisse, ne Episcopi crearentur. Quod minime efficerentur, nisi id humilitatis opus Deo grauiissimum esset. Ergo est materia voti. Insuper quia professi Societatis IESV id votum emittunt iuxta eorum constitutiones, quas varij Pontifices approbarunt. Item quia illicitum est procurare Episcopatum, vt defendit Diuus Thomas communiter receptus 2. 2. quæst. 185. art. 1. ergo non procurare, quantum est ex parte sua, & obligatum respicere est licitum, ac materia voti. Atque ita D. Thom. ea q. 185. art. 2. ait licitum esse secundum propriam voluntatem recusare Episcopatum. Et quod dictum est de voto, vel iuramento non procurandi, vel acceptandi Episcopatum, dicendum est etiam de aliis Prælatibus, & officiis sine secularibus, siue regularibus. Et idè ego olim consului validum fuisse votum cuiusdam de non acceptando Iudicatum magnæ Curie Regni Siciliæ: licet postea ex rationibus, & causis mihi benè visis illud in alia pia opera commutauerim.

Tom. VII.

3. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Et idè cum Castro Palao *ubi supra* admitto desiderare Episcopatum esse opus bonum ab eo, qui irreprehensibilis est, & qualitates habet ab Apostolo ad *Timotheum* 3. & ad *Timum* 1. requisitas: quas de se nemo debet præsumere: sed esto sit opus bonum, & perfectum, est tamen periculosum, ac proinde consultius est cuiuslibet particulari illum ex parte sua respicere, quam appetere. Ad confirmationem dico Episcopatum statum esse perfectionis non quia ad perfectionem promouet; sed quia perfectionem in alium supponit. Cum autem nullus de se debeat præsumere eam perfectionem habere, quæ tanto statui conueniunt, optime facit, si eum statum perfectissimum respiciat, vt pote illo indignus. Ad textum in cap. unico, dico Gregorium inquisitionem fecisse, an ille Archidiaconus iurauerit ad Episcopatum non ascendere, non quia in tali iuramento peccatum commiserit; sed vt rideret, an fuerit conueniens sic iuramento obstrictum ad Episcopatum promouere: an potius cum in sua humilitate relinquere.

4. Vnde ex his omnibus apparet in nostro Capitulo generali anno 1612. rectè fuisse à Patribus decretum tenoris sequentis firmatum. Qui Præpositus Generalis fuerit creatus, illicè antequam ei obedientia præstetur, iureiurando se obstringat non ambiendi Ecclesiasticas dignitates extra Congregationem, nec per se, nec per alios, nec directè, nec indirectè, nec clam, nec palam: verùm etiam illas ne vltro quidem oblatas nisi præcepto Sanctissimi se recepturum; idque, nedum toto sui Generalatus tempore, sed etiam non nisi anno elapso à sui muneris abdicatione. Sic ibi.

RESOL. XL.

An qui dubius est, an emisit votum habens usum rationis, teneatur adimplere?

Idem est de iuramento.

Et an, quando quis certus est se emisisse votum, vt. g. castitatis, sed dubius, an habuerit animum se obligandi, teneatur seruari castitatem?

Et an dictum votum censetur reseruari Pontifici? Ex part. 4. ut. 3. Res. 11.

§. 1. Hanc questionem pertractat Turrianus in *Sup. hoc supra in Res. 23. §. Notandum est.* & affirmatiuam sententiam tenet, quia, ait ipse, in dubiis tutior pars est eligenda, & hanc sententiam etiam docet Suarez de Religion. tom. 2. lib. 4. cap. 6. num. 10. & Sanchez in summa tom. 1. lib. 4. cap. 1. numer. 13. quando dubium oritur ex liberationis defectu, vt, v. g. quia factum fuit ex aliqua animi perturbatione, ob aliquem metum mortis ex motu, aut ob iracundiæ calorem, quia in his casibus rarò contingit defectus deliberationis requisitus, & ideo ex communiter accidentibus præsumitur debitam deliberationem adfuisse.

2. Sed difficultas est quando defectus deliberationis oritur ex tenera vuentis ætate? Turrianus *ubi supra* absolute affirmat pro obligatione voti. Villalobos in *summa tom. 2. tract. 34. difficult. 7. numer. 3.* Faustus in *tract. Relig. lib. 1. quæst. 26.* Malderus in 2. 2. tract. 10. cap. 1. dub. 5. Sanchez n. 14. distinguit; si vouens septennium expleuerat tempore voti emissi, præsumendus est in eo dubio vsus rationis, ac proinde obligabit votum, seu iuramentum; si autem non expleuerat, præsumitur defectus vsus rationis, nisi de illo constet, ac proinde non obligabant. Quod si dubium sit, an expleuerat, vel ne, credo in voti fauorem præsumendum. Ita Sanchez.

3. Verùm contrariam sententiam tenet Sotus de *inst. lib. 6. quæst. 3. art. 2. docum. 1. ver. sed est hic. Ludouicus*